

Knihovny jako zdroj primárních informací

Práce s informacemi, využívání různých databází

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

„Informace pro rozvoj demokratické společnosti“,

reg.č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008181 v rámci programu OP VVV

Projekt Informace pro rozvoj demokratické společnosti IRDS

*Reg. č. projektu: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008181.
Projekt je řešen v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Projekt byl přidělen ČVUT v Praze v rámci Výzvy OP VVV č. 02_16_032 Budování kapacit pro rozvoj škol II, aktivita č. 7: Kompetence pro demokratickou kulturu Prioritní osa PO3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání.*

Základní zaměření výukového bloku Knihovny jako zdroj primárních informací

- ***porozumění médiím***
- ***prevence rizik a řešení krizových situací
spojených s využíváním médií***
- ***způsobilost odhalovat a bránit se mediální
manipulaci***
- ***podpora mládeže ve vytváření vlastních
mediálních obsahů***

Rozdělení časové dotace 16 hodin

- ***6 hodin: teoretická výuka***
- ***10 hodin: získávání a nácvik praktických dovedností (jedna dílna 4x45 min., dvě exkurze - každá 3x45 min.)***

1. hodina - výuka na téma:

Práce s informacemi, využívání různých databází.

Osnova:

- **vymezení pojmu informace**
- **informace jako článek řetězce „reálný svět - data – informace - znalosti“**
- **druhy dat, báze dat, databázové soubory**

Data = údaje =

- **„surovina“, zdroj pro přípravu a zpracování informací;**
- **jakékoliv zprávy, sdělení nebo jejich části, které mohou ale nemusejí mít pro nás informační hodnotu;**
- **zachycují nějaký úsek světa, reality.**

Pojem informace (z lat. *informatio* = představa, výklad, poučení, pojem, rys, anebo z lat. *informare* = dodávat podobu, formovat, tvořit, představovat si, vytvářet představu) **může být definován různými způsoby – Jiří Cejpek v knize Informace, komunikace a myšlení (2005) uvádí, že již v roce 1979 bylo v jedné odborné práci uvedeno 311 definicí pojmu informace.**

Pojem informace byl prvně zaznamenán již ve středověku – v roce 1274 ve významu souboru aktů, které vedou k prokázání trestného činu a odhalení jeho pachatelů.

Informace budeme chápat jako článek řetězce „reálný svět - data – informace - znalosti“

Informace =

- **mají povahu podnětů vnějšího světa a našeho vnitřního světa, uvádějí v činnost náš mozek;**
- **míra odstranění neuspořádanosti (entropie), míra organizace v systému;**
- **údaje zaznamenané na hmotných nosičích a cirkulující v technických zařízeních;**
- **zpráva, jejíž obsah je pro příjemce pochopitelný;**

Informace =

- **význam přisouzený datům;**
- **údaje přetvořené požadovaným způsobem;**
- **čerpání zpráv nebo obsahu z vnějšího světa;**
- **měřitelná veličina, nezávislá na fyzikálním prostředí, kterým je přenášena;**
- **údaje vytvořené jako výsledek zpracování dat.**

Hlavním tvůrcem i spotřebitelem informací je člověk.

To, jak vnímáme nějakou zprávu závisí na tom, jaké jsou naše dosavadní individuální a skupinové zkušenosti a znalosti. Působí i naše emoce, fantazie, vůle, schopnost poznávat.

V mozku se informace zpracovávají a mění se v poznatky. Důležité je množství podnětů (informací), jejich zpracování a schopnost je třídit, tvořivě myslet a využívat je k tvorbě poznatků. *Informace jsou složkou poznání, která umožňuje naši orientace ve světě.*

Soubor dat (databázový soubor) je logicky ucelená a pojmenovaná jednotka dat.

Soubor dat je základní logickou a organizační jednotkou dat, která technologickým zařízením, například počítačům, umožňuje rozlišovat jednu sadu dat od druhé.

Soubory dat jsou obvykle uspořádány v adresářích. Adresáře umožňují identifikaci dat.

Základní operace se soubory dat:

- **založení souboru**
- **zobrazení souboru**
- **aktualizace souboru**
- **kopírování souboru**
- **přejmenování souboru**
- **přesun souboru z jednoho adresáře do jiného**
- **zrušení souboru**
- **transformace souboru, např. do tzv. komprimovaného tvaru**

Báze dat (databáze) =

= množina (kolekce) vzájemně souvisejících souborů dat (například soubor dat objednávek + soubor zboží + soubor zákazníků + soubor prodejců ...), ke kterým přístup zajišťuje specializovaný program (systém řízení báze dat SŘBD). Databáze + SŘBD = databázový systém.

Existují dva přístupy k organizaci dat

v databázích:

- **tradiční**, kdy báze dat je tvořena samostatnými soubory dat,
- **databázový**, kdy báze dat (databáze) je tvořena vzájemně integrovanými, provázanými soubory dat.

Druhy dat v podniku:

- **interní** (např. data, která vznikají v podniku, například personální údaje o zaměstnancích)
- **externí** (data vznikají mimo podnik, například přijímané objednávky)

Z hlediska účelu v podnikovém řízení rozlišujeme:

- **kmenová data**, jsou trvalejší (např. v databázích zákazníků, dodavatelů, pracovníků...)
- **pohybová data** – vyjadřují změny (např. data o objednávkách, nabídkách, reklamace, inventury, pohyby zboží...)
- **řídící a správní data** (např. číselníky, interní předpisy, organizační řád...)
- **dokumentace** – výstupní data (např. marketingové, finanční přehledy, analýzy, plány...)

Použitá literatura:

CEJPEK, Jiří. *Informace, komunikace a myšlení. Úvod do informační vědy*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1037-X.

GÁLA, Libor, POUR, Jan a TOMAN, Prokop. *Podniková informatika*. Praha: Grada Publishing, 2006 (dotisk 2007). ISBN 80-247-1278-4.

Děkuji za pozornost.

Ing. Jana Hrbková, Ph.D.